

Darbības ar aizturētajiem un konfiscētajiem CITES īpatņiem

CITES noteiktie dalībvalstu pienākumi

- ▶ **Dalībvalstīm jānodrošina:**
  - ▶ **Noziedzīgi iegūtu īpatņu konfiskācija vai atgriešana izcelsmes valstī**
  - ▶ **Izdevumu, kas saistīti ar konfiskāciju, segšana valsts iekšienē**
  - ▶ **Uzraudzības iestādēm jāpieņem lēmums par rīcību ar konfiscētajiem īpatņiem**
  - ▶ **Uzraudzības iestādēm jāatgriež īpatņi eksporta valstī vai jānogādā patversmē vai citā izmitināšanas vietā**

ES prasības

- ▶ **Regula (EK) 338/97 nosaka, ka katra dalībvalsts CITES īpatņu aizturēšanu un konfiskāciju regulē caur nacionālo likumdošanu**
- ▶ **CITES rezolūcijas un EK 338/97 sniedz vadlīnijas rīcībām ar aizturētajiem un konfiscētajiem CITES īpatņiem**

ES prasības

EK 338/97

- **16.panta 3.punkts - Ja īpatnis tiek konfiscēts, to uztic konfiscējušās dalībvalsts kompetentai iestādei, kura**
  - a) pieņem lēmumu īpatni nogādāt vietā vai citādi atbrīvojas no tā saskaņā ar Konvencijas un šīs regulas noteikumiem un mērķiem
  - b) pēc dzīva īpatņa ieviešanas Kopienā, konsultējoties ar eksporta valsti, var nogādāt īpatni atpakaļ šajā valstī uz vainīgās personas rēķina.
- **16.panta 4.punkts - Ja dzīvs kādas sugas īpatnis, kura ir uzskaitīta B vai C pielikumā, nonāk Kopienas ieviešanas punktā bez attiecīgas derīgas atļaujas vai sertifikāta, īpatni jāaiztur un to var konfiscēt, vai nogādā īpatni atpakaļ izbraukšanas vietā.**

**Latvijā lēmumu par konfiscēta īpatņa
izmantošanu pieņem Dabas
aizsardzības pārvalde, kā to paredz
06.04.1999. MK noteikumi Nr.133
“Kārtība, kādā tiek nodrošināta
starptautiskā tirdzniecība ar
apdraudētajiem savvaļas dzīvnieku
un augu sugu īpatņiem”**

ES prasības

▶ **EK 338/97**

- ▶ **8.panta 6.punkts - Dalībvalstu kompetentās iestādes var pēc saviem ieskatiem pārdot jebkuru B līdz D pielikumā uzskaitīto sugu īpatni, ko tās konfiscējušas**
  - **Īpatnis tieši neatgriežas pie personas, no kuras tas ticis konfiscēts vai kura piedalījies pārkāpumā**
  - **Šādus īpatņus var izmantot visiem nolūkiem, it kā tie būtu likumīgi iegūti**

- ▶ **šis nosacījums neattiecas uz A pielikuma īpatņiem!**

Latvijā šādi lēmumi nav pieņemti

ES prasības

- ▶ **ES rekomendē dalībvalstīm izveidot patversmes dzīvājiem konfiscētajiem īpatņiem un sadarboties šādu īpatņu izmitināšanā**
- ▶ **LV šādas patversmes nav, līdz šim visi dzīvie dzīvnieki tiek izmitināti Rīgas zoo, bet augi – Salaspils botāniskajā dārzā**

Dzīvu īpatņu izmitināšana

- ▶ **Dalībvalstis var pieņemt lēmumu par darbībām ar konfiscētajiem dzīvajiem īpatņiem:**
  - **atgriezt savvaļā**
  - **atstāt cilvēka aprūpē**
  - **eitanazēt vai iznīcināt**

Atgriešana savvaļā

Piekūni *Falco cherrug*.
Piemērs no Vācijas.

Atgriešana savvaļā

Jūras bruņurupucis
Eretmochelys imbricata

Piemērs no Vācijas

Konfiscēto īpatņu izmitināšana

- ▶ **B un C pielikuma īpatņi var tikt ziedoti, izīrēti, pārdoti vai kā citādi nodoti publiskai vai privātai aprūpei.**
- ▶ **Izmitināt var:**
  - **izcelsmes valstī**
  - **eksporta valstī**
  - **valstī, kurā konfiscēti**
  - **valstī, kurā ir piemēroti apstākļi vai speciāli aprūpes centri**

Izmitināšana

**380 konfiscēti bruņurupuči
Geochelone elegans. Tā kā nav
iespējams noteikt izcelsmes
valsti, īpatņi jāizmitina
piemērotos apstākļos**

Izmitināšana

**Amazonu Amazona spp.
olu konfiskācija**

Piemērs no Vācijas

Izmitināšana

- Konfiscētas orhidejas *Dendrobium* spp., *Ascocenda x Vanda* spp. (Annex B), kas sūtītas pasta sūtījumā no Malaizijas. Lai gan mākslīgi pavairotas, trūka CITES dokumentu un/vai fitosanitāro sertifikātu, tādēļ augi tika nogādāti uz botānisko dārzu

Izmitināšana

- ▶ Šobrīd augi veiksmīgi tiek eksponēti botāniskajā dārzā

Eitanāzija

- ▶ **Šo pielieto kā pēdējo iespēju, lai risinātu problēmas ar konfiscētiem dzīvniekiem:**
  - ▶ ja nav piemērotas izmitināšanas vietas
  - ▶ ja dzīvnieki ir inficēti vai ar citām veselības problēmām
  - ▶ ja nav iespējams nodrošināt nepieciešamo aprūpi

Iznīcināšana

- ▶ **Dzīvie augi tiek iznīcināti, ja:**
  - **augi ir no plaši izplatītas sugas**
  - **mazizpētīta, kultūrā grūti audzējama suga**
  - **kultūrā audzēti īpatņi**
  - **slimi augi, kuru atveseļošanai nepieciešami pārāk lieli resursi vai slimība ir neārstējama**

Nedzīvu īpatņu izmantošana

- ▶ **Konfiscēti, nedzīvi CITES I (A) pielikuma īpatņi var tikt izmantoti tikai zinātniskiem un/vai izglītojošiem nolūkiem**
- ▶ **Ja I A pielikuma īpatņiem nav iespējams rast šādu pielietojumu, tie ir jāiznīcina**

Nedzīvu īpatņu izmantošana

- ▶ **CITES II un III (B,C) pielikuma īpatņi jāizmanto tā, lai CITES ieviešana un uzraudzība iegūtu vislielāko labumu**
- ▶ **Jānodrošina, ka vainīgā persona negūst tiešu labumu, pēc lēmuma par īpatņu izmantošanu pieņemšanas**

Nedzīvu īpatņu izmantošana

- ▶ Ievietošana informatīvās vitrīnās, izmantošana sabiedrības izglītošanā.

Nedzīvu īpatņu izmantošana

► Uzglabāšana noliktavās.

Photo: Simon Milledge

Stockpiled ivory in undisclosed location in South Africa

Photo: Simon Milledge TRAFFIC

Mounted leopard skins in storage